

УДК 336.57

Волохата О. С.,*студентка Національного університету “Острозька академія”**Науковий керівник:**викл. Недзведовська О.Є.*

ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ УКРАЇНИ

Соціальні гарантії – обов’язковий елемент економічної системи держави, необхідна умова її економічної та соціальної стабільності [2, с. 268]. Важливий ефективною системою фінансового забезпечення соціальних гарантій важко перебільшити.

Проблеми фінансового забезпечення соціальних гарантій є предметом дослідження багатьох українських вчених – Василюк О. Д., Стрепка В. Л., Бубенка П. Т., Горина В. І. За сучасних умов фінансування соціальних гарантій України характеризується організаційною складністю, проте ще не забезпечує обґрунтованої та несуперечливої соціальної політики. Таким чином, існує об’єктивна потреба у детальнішому вивченні системи фінансового забезпечення соціальних гарантій, а тому мета нашого дослідження полягає в удосконаленні фінансування соціальних гарантій на основі вивчення теоретичних та оцінки практичних аспектів досліджуваної проблематики.

В основі системи фінансового забезпечення соціальних гарантій повинні бути принципи безумовного гарантування державою кожному члену суспільства задоволення особистих потреб на економічно обґрунтованому та суспільно прийнятному рівні. Соціальні стандарти та гарантії є визначальними для державної соціальної політики щодо забезпечення потреб людини в матеріальних благах і послугах, а також для формування фінансових ресурсів, що спрямовуються на їх реалізацію [1, с.28]. В Україні державну політику у сфері соціального захисту та соціального забезпечення визначають близько 30 законодавчих актів, серед яких провідне місце належить законам України, указам Президента та постановам Кабінету Міністрів України. Різноманітні пільги, соціальні виплати та соціальні послуги в Україні безпосередньо передбачені у 58 законах та більше ніж 120 підзаконних нормативно-правових актах [4, с. 3].

Основою побудови системи фінансового забезпечення соціальних гарантій є формування відповідного набору джерел фінансування (рис. 1).

Рис. 1. Джерела фінансового забезпечення соціальних гарантій

У своїх дослідженнях О.Василик головним джерелом фінансування соціальних гарантій визначає бюджетні кошти, зазначаючи при цьому, що громадяни держави повинні мати можливість за рахунок власних коштів та кредиту підвищувати рівень та якість споживаних соціальних послуг [2, с. 274]. Проте, використання лише ресурсів бюджету для фінансування соціальних гарантій не зможе забезпечити рівень їх надання вище мінімального, тому доцільним є залучення державою інших джерел. Таким чином, фінансування соціальних гарантій здійснюється шляхом посередництва та взаємодії різних ланок фінансової системи [3, с.100].

Отже, оптимізація фінансового забезпечення соціальних гарантій в Україні передбачає, перш за все, упорядкування системи соціальної допомоги, компенсацій та пільг через вдосконалення законодавства у соціальній сфері.

В межах єдиного законодавчого акту слід закріпити вичерпний перелік підстав та критеріїв, які дають право на соціальний захист

з боку держави, а також характеристики всіх форм та видів соціального захисту, які держава гарантує різним соціальним групам та категоріям населення. Положення про будь-які пільги потрібно вилучити із усіх інших законів, оскільки вони приймалися безсистемно і у більшості випадків вони не містять у собі механізмів реалізації прав та не вказують джерела фінансування. Також, слід розробити класифікатор соціальних послуг, що дозволить урядові чітко визначати основні складові соціальних послуг і розраховувати їх вартість.

Необхідною умовою ефективного фінансування соціальних гарантій населення є узгодження законодавства у сфері соціального захисту та соціального забезпечення із бюджетним законодавством як у підходах і механізмах, так і в основних процедурах.

Вагомим аспектом є визначення адекватного розміру прожиткового мінімуму та інших державних гарантій, що забезпечить його відповідність до розміру доходів населення[5, с.135].

Важливим напрямом удосконалення фінансового забезпечення соціальних гарантій має бути соціальна підтримка різних верств населення, тобто не лише захист громадян з обмеженими фізичними чи психічними можливостями, але і підтримка працездатного економічно активного населення.

Отже, існування якісної системи фінансування соціальних гарантій є ознакою ефективної соціальної політики, яка має передбачати не лише закріплення їх у своїх нормативно-правових актах, але і виконання та реалізацію на практиці. Соціальні гарантії дають змогу реалізувати стратегічну мету сучасної цивілізованої держави – забезпечити високі стандарти життя та рівний доступ її громадян до суспільних благ та послуг.

Література:

1. Бубенко П.Т., Снісаренко О.Б., Ротару В.В., Бюджетне фінансування соціальних гарантій населення України: Нові стандарти соціального забезпечення// Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008р. – №4(4). – С. 27-40

2. Василик О. Д. – Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС. – 2003. – 416 с.

3. Горин В. І. Концептуальні засади фінансового забезпечення соціальних гарантій// Світ фінансів. – 2009р. – №3(20). – С.97-107.

4. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Реальний стан та перспективи реформування. – К.: Центр громадської експертизи, 2009. – 104 с.

5. Стрешко В. Забезпечення допомогою життєвого рівня не нижче за прожитковий мінімум//Вісник Львів.УН-ТУ. – 2008р. – Вип. 47. – С.138-144.